

دانشگاه علامه طباطبائی
دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی

پایان نامه

جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته سنجش و اندازه گیری

عنوان

«فرا تحلیلی بر پژوهش های انجام شده در مورد متغیرهای همبسته با هوش هیجانی»

استاد راهنما:

دکتر نورعلی فرخی

استاد مشاور:

دکتر غلامرضا صرامی

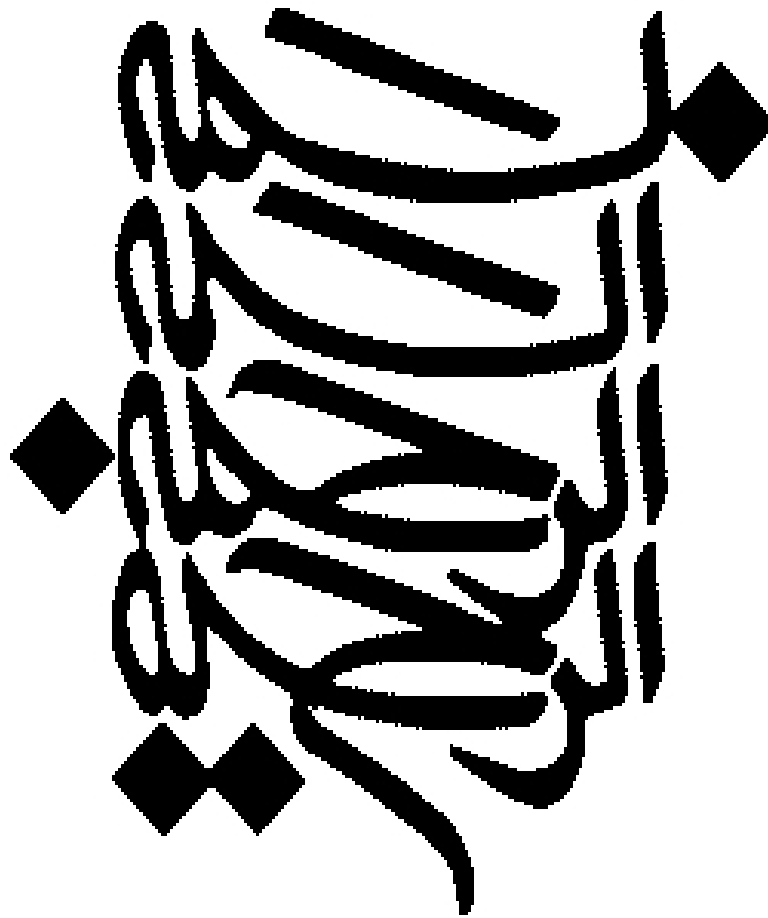
استاد داور:

دکتر علی دلاور

پژوهشگر:

محمد حسین دهقان اشکذری

سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰

سپاسگذاری:

پروردگارا، اینک که پژوهش خود را به زیور نام تو می آرایم، ضمن شکرگذاری به پیشگاه کبریائیت، بر خود لازم می دانم که مراتب سپاس و قدردانی خویش را از مساعی اساتید ارجمند و بزرگوارانی که در به ثمر رساندن این رساله سهم به سزایی داشته اند ابراز دارم.

استاد محترم آقای دکتر نورعلی فرخی زحمات بی شائبه و بی منت شما، از جمله گرانبهاترین هدایایی بود که در طول سالهای تحصیل دریافت داشتم. با سپاس فراوان که با راهنمایی های دلسوزانه، ناهمواری ها را بر من هموار نمودید.

استاد محترم آقای دکتر غلامرضا صرامی، مساعدت و توجه شما نسبت به اینجانب در دوران تحصیلی هم در مقطع کارشناسی و هم در مقطع کارشناسی ارشد عامل مؤثری در کسب موفقیت هایم بوده و بهره مندی از مشورت پیوسته با شما در غنای این اثر، قابل تقدیر می باشد.

استاد محترم آقای دکتر علی دلاور، زحمات و تلاش های بی دریغ شما را که در موفقیت تحصیلی اینجانب همواره بسیار اثربخش می باشد، ارج می نهم و سپاس می گویم.

چکیده پژوهش:

هدف اصلی این پژوهش بررسی رابطه بین متغیرهای سلامت عمومی، پیشرفت تحصیلی، هوش شناختی، رهبری، رضایت زناشویی، و شخصیت با هوش هیجانی بود. چون نتایج پژوهش ها در مورد رابطه بین سلامت، شخصیت، هوش و دیگر همبسته ها با هوش هیجانی ضد و نقیض بود، انجام پژوهش از نوع فراتحلیل ضرورت داشت. محقق بعد از جمع آوری داده ها از طریق سایت های معتبر علمی و در مورد پایان نامه های ایرانی از طریق پژوهشکده ایران داک، به کدگذاری داده ها اقدام کرد. در کل محقق در این پژوهش به منظور هدایت تحقیق در یک جهت هدایت یافته تر و منسجم تر، تنها از پژوهش هایی که به بررسی رابطه بین هوش هیجانی به عنوان متغیر ملاک و عوامل سلامت عمومی، پیشرفت تحصیلی، هوش شناختی، رهبری، رضایت زناشویی، و شخصیت به عنوان متغیر پیش بین می پرداختند، استفاده کرد. به عبارت دیگر محقق تحقیقاتی را در پژوهش خود گنجانید که رابطه بین این متغیرها را به صورت جدول همبستگی گزارش کرده بودند. از اینرو محقق در این پژوهش فراتحلیلی ۳۹ مطالعه همبستگی را برای بررسی رابطه بین سلامت عمومی و هوش هیجانی، ۴۴ مطالعه برای بررسی رابطه بین هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی، ۱۹ مطالعه برای فراتحلیل رابطه بین هوش شناختی و هوش هیجانی، ۱۶ مطالعه برای بررسی رابطه بین هوش هیجانی و رهبری، ۱۸ مطالعه برای بررسی رابطه بین رضایت زناشویی و هوش هیجانی، و ۱۹ مطالعه برای بررسی رابطه بین شخصیت و هوش هیجانی به کار برد. محقق در این پژوهش از تعدیل کننده سن به عنوان متغیر مستقلی که ممکن است بر نتایج تحقیق سایه افکند، استفاده کرد. همچنین محقق به بررسی وجود تفاوت بین اندازه اثر مطالعات گنجانده شده در پژوهش از نظر مدل توانایی هوش هیجانی و مدل مختلط، از نظر روش های مختلف نمونه گیری (تصادفی، در دسترس، نامشخص) مطالعات گنجانده شده در تحقیق، و جامعه های آماری مختلف (والدین، کارمندان، دانش آموزان و دانشجویان) پرداخت.

واژگان کلیدی: هوش هیجانی، فراتحلیل، هوش، رضایت زناشویی، سلامت عمومی، شخصیت، رهبری، پیشرفت تحصیلی

فصل اول: کلیات تحقیق

۱	مقدمه
۳	بیان مسأله
۷	اهمیت و ضرورت پژوهش
۸	اهداف پژوهش
۸	سؤالات تحقیق
۹	تعریف مفاهیم و اصطلاحات
	فصل دوم: مبانی نظری و تجربی پژوهش
	بخش اول: هوش هیجانی
۱۱	هیجان
۱۳	تاریخچه هوش هیجانی
۱۵	دیدگاه های مختلف پیرامون هوش هیجانی
۱۵	تئوری توانایی
۱۸	رویکرد مختلط
۱۹	ابعاد هوش هیجانی از دیدگاه بار-ان
۲۳	نظریه گلمن
۲۷	کارکردهای هوش هیجانی
۲۹	هوش هیجانی، تفکر و رفتار اجتماعی
۳۳	هوش هیجانی، انطباق با رویدادهای استرس زا
۳۷	ارتباط هوش هیجانی و سلامت روانی
۳۸	هوش هیجانی، سن و جنس
۴۱	هوش هیجانی و هوش شناختی
۴۲	هوش هیجانی و شخصیت
۴۳	هوش هیجانی و آلکسی تیمیا
۴۳	هوش هیجانی و رهبری
۴۶	هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی
۴۹	هوش هیجانی و رضایت زناشویی
	بخش دوم: فراتحلیل
۵۵	تاریخچه فراتحلیل

۵۶	ضرورت و اهمیت فراتحلیل
۵۷	مزایای فراتحلیل
۵۸	کارآیی فراتحلیل
۵۹	ویژگی های فراتحلیل
۶۰	رویکردهای فراتحلیل
۶۲	انتخاب بهترین روش
۶۳	تفسیر اندازه اثر
۶۳	شاخص های آماری تبدیل آماره های مختلف به اندازه اثر
۶۴	مراحل اجرای فراتحلیل
۶۵	نقاط قوت و ضعف فراتحلیل
۶۸	روش های دوری از نقایص فراتحلیل
	فصل سوم: روش شناسی تحقیق
۷۱	روش تحقیق
۷۱	مراحل اجرای فراتحلیل
۷۲	معیار گنجاندن
۷۳	جامعه آماری
۷۳	نمونه آماری
۷۳	ابزار گردآوری اطلاعات
۷۴	تحلیل آماری
	فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده ها
۷۶	مقدمه
۷۶	تحلیل استنباطی داده ها
	فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری
۹۴	مقدمه
۹۴	بحث و بررسی پیرامون سؤالات پژوهشی
۷۸	جدول ۱-۴ شاخص های آماری مقاله
۷۹	جدول ۲-۴ توزیع تحقیقات بر اساس جامعه آماری

۷۹	توزیع تحقیقات بر اساس روش نمونه گیری	جدول ۳-۴
۸۰	توزیع تحقیقات بر اساس ابزارهای تحقیق	جدول ۴-۴
۸۱	توزیع تحقیقات بر اساس متغیرها	جدول ۵-۴
۸۲	بررسی رابطه بین سلامت عمومی و هوش هیجانی	جدول ۶-۴
۸۴	اندازه اثر کلی و فاصله اطمینان ۹۵٪ برای برآورد نقطه ای	جدول ۷-۴
۸۴	آزمون همگنی	جدول ۸-۴
۸۵	بررسی رابطه بین پیشرفت تحصیلی و هوش هیجانی	جدول ۹-۴
۸۷	اندازه اثر کلی و فاصله اطمینان ۹۵٪ برای برآورد نقطه ای	جدول ۱۰-۴
۸۷	آزمون همگنی	جدول ۱۱-۴
۸۸	بررسی رابطه بین هوش شناختی و هوش هیجانی	جدول ۱۲-۴
۸۹	اندازه اثر کلی و فاصله اطمینان ۹۵٪ برای برآورد نقطه ای	جدول ۱۳-۴
۸۹	آزمون همگنی	جدول ۱۴-۴
۹۰	بررسی رابطه بین سبک رهبری و هوش هیجانی	جدول ۱۵-۴
۹۱	اندازه اثر کلی و فاصله اطمینان ۹۵٪ برای برآورد نقطه ای	جدول ۱۶-۴
۹۱	آزمون همگنی	جدول ۱۷-۴
۹۲	بررسی رابطه بین رضایت زناشویی و هوش هیجانی	جدول ۱۸-۴
۹۳	اندازه اثر کلی و فاصله اطمینان ۹۵٪ برای برآورد نقطه ای	جدول ۱۹-۴
۹۳	آزمون همگنی	جدول ۲۰-۴
۹۴	بررسی رابطه بین شخصیت و هوش هیجانی	جدول ۲۱-۴
۹۵	اندازه اثر کلی و فاصله اطمینان ۹۵٪ برای برآورد نقطه ای	جدول ۲۲-۴
۹۵	آزمون همگنی	جدول ۲۳-۴
۹۶	اندازه اثر و فاصله اطمینان برای سه گروه بزرگسال، جوان و نوجوان	جدول ۲۴-۴
۹۶	تحلیل واریانس یک طرفه گروه های سنی	جدول ۲۵-۴
۹۷	اندازه اثر و فاصله اطمینان برای دو گروه جوان و نوجوان	جدول ۲۶-۴
۹۷	آزمون t مستقل معناداری تفاوت اندازه اثر هوش هیجانی گروه های سنی جوان و نوجوان	جدول ۲۷-۴
۹۸	اندازه اثر و فاصله اطمینان برای سه گروه بزرگسال، جوان و نوجوان	جدول ۲۸-۴
۹۸	تحلیل واریانس یک طرفه گروه های سنی	جدول ۲۹-۴
۹۹	اندازه اثر و فاصله اطمینان برای سه گروه بزرگسال، جوان و نوجوان	جدول ۳۰-۴
۹۹	تحلیل واریانس یک طرفه گروه های سنی	جدول ۳۱-۴

۹۹	شاخص های آماری مدل های هوش هیجانی	جدول ۴-۳۲
۱۰۰	آزمون آمستقل معناداری تفاوت اندازه اثر هوش هیجانی مدل های مختلف هوش هیجانی	جدول ۴-۳۳
۱۰۰	شاخص های آماری جامعه آماری مطالعات	جدول ۴-۳۴
۱۰۱	تحلیل واریانس یک طرفه جامعه آماری مطالعات	جدول ۴-۳۵
۱۰۱	شاخص های آماری روش نمونه گیری مطالعات	جدول ۴-۳۶
۱۰۲	تحلیل واریانس یک طرفه روش نمونه گیری مطالعات	جدول ۴-۳۷

فصل اول

کلیات پژوهش

مقدمه:

آدمی برای روبه رو شدن با محرک های مختلف محیطی و پیچیدگی های دنیای امروز نیازمند توانمندی های بی شماری است که این توانمندی ها او را در جهت بهزیستی کمک می کند. با نگاهی ژرف و متفکرانه به رفتارهای خویش در می یابیم که از ویژگی های خاصی بهره مندیم که موجب سهولت سازگاری با شرایط جدید می گردد. از آنجایی که ما در دورانی زندگی می کنیم که پیشرفت دانش و رشد سریع فناوری های جدید و اطلاعات در هر حوزه آنقدر زیاد است که توجه انسان به همه آنها چیزی جز آشفتگی و خستگی و ناتوانی برای او در برنخواهد داشت و اگر آدمی بخواهد تنها می تواند به اطلاعات اندکی از این دریای بیکران دانش دسترسی پیدا کند. اما خصوصیت انسان این است که به این مقدار کم قناعت نمی کند و سعی در این دارد که از طریق روشهای سودمند بتواند حداکثر استفاده را ببرد. هر ساله پژوهشهای زیادی در زمینه های روانشناسی، علوم تربیتی، مشاوره و علوم اجتماعی انجام می گیرد و افراد زیادی ممکن است در یک موضوع خاص، تحقیق انجام دهند و نتایج مشابه و متناقضی از یکدیگر به دست آورند(به نقل از هاشمیان، ۱۳۸۶).

فرا تحلیل روشی است برای ترکیب یافته های مطالعات مستقل از هم که می تواند ما را در یک زمینه کمک کند، آمارها نشان می دهد که استفاده از فراتحلیل در حوزه های گوناگونی به ویژه در دو رشته روانشناسی و پزشکی رایج شده است. حجم بالای مطالعات انجام شده در موضوعات مختلف این دو حوزه، لزوم پدیدایی، توسعه و کاربرد شیوه هایی جهت ادغام و تجمیع نتایج مطالعات با موضوع مشترک را ایجاب می کند و فراتحلیل پاسخی به این نیاز علمی است(به نقل از زارعی، ۱۳۸۹).

یکی از موضوعاتی که در حوزه های روانشناسی، علوم تربیتی، مشاوره و علوم اجتماعی مورد توجه قرار گرفته و روی آن پژوهش ها و مطالعات زیادی انجام گرفته است، موضوع هوش هیجانی است. هوش

هیجانی هر انسانی در زندگی او و پدیده های اطرافش تاثیر زیادی دارد و همچنین شرایط و محیط اطراف نیز بر هوش هیجانی هر انسانی تأثیر دارد (گلمن^۱؛ ۱۹۹۵؛ ترجمه پارسا، ۱۳۸۹).

مطالعات متعدد در کشورهای مختلف نشان دهنده آن است که هوش هیجانی تصویر و شمایی جامع از توانایی شخص برای دستیابی به موفقیت را به دست می دهد. صاحب نظران و پژوهشگران که به بررسی و مطالعه علمی هوش هیجانی می پردازند، معتقدند که هوش هیجانی می تواند کاربردها و تاثیرهای مهمی بر فعالیت های گوناگون آدمی چون رهبری و هدایت دیگران، رشد حرفه ای ، سلامت روانی و زندگی خانوادگی و زناشویی داشته باشد (سیاروچی^۲ و همکاران، ۲۰۰۱؛ نصیری، ۱۳۸۳).

هوش هیجانی با متغیرهایی همبسته است، متغیرهایی چون سلامت روان (اندرسون^۳، ۲۰۰۰) ؛ شخصیت (ساللا^۴، ۲۰۰۲) ؛ رهبری (هیگس^۵، ۲۰۰۳) ؛ پیشرفت تحصیلی (پیترسن^۶، ۱۹۹۸؛ به نقل از رضویان شاد، ۱۳۸۴) ؛ و رضایت زناشویی (میشل^۷، ۲۰۰۵). به عنوان مثال در پژوهش منصوری (۱۳۸۰) بین نمرات آزمون هوش خیجانی و پیشرفت تحصیلی همبستگی به دست آمد. در تحقیقی با عنوان هوش عاطفی، استدلال درونی و رهبری تحول آفرین (اسیواناتان^۸ و همکاران، ۲۰۰۳) نتایج نشان داد که هوش عاطفی در رهبرانی که دارای سبک رهبری تحول آفرین هستند، بالاست و این رهبران نسبت به دیگر رهبران از اثربخشی بیشتری برخوردارند. تسائوسیس و نیکولاو^۹ (۲۰۰۵) رابطه بین خصیصه های هوش هیجانی و سلامت روانشناختی و نیز سلامت جسمی را مورد بررسی قرار داده و رابطه معنی داری به دست آوردند.

^۱ Goleman

^۲ Ciarrochi

^۳

^۴

^۵ Higgs

^۶ Peterson

^۷ Michle

^۸ Sivanathan

^۹ Tsaousis&Nikolaou

بیان مسأله:

همراه با شروع قرن جدید، جوامع با معضلات اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی بسیاری مواجه هستند. نظر غالب کارشناسان بر این است که برای حل بسیاری از مشکلات موجود، به شهروندانی نیاز است که نه تنها دارای قابلیت های خردمندانه، بلکه به همان نسبت دارای مهارت های اجتماعی و هیجانی قابل توجه نیز باشند. تشخیص اهمیت مهارت های اجتماعی و توان کنار آمدن مؤثر با دیگر افراد، موجبات علاقه مندی روزافزون به مفهوم هوش هیجانی را فراهم آورده است. طی سال های اخیر بیشتر نظریه های مربوط به هوش بینه و سیمون^{۱۰} (۱۹۱۶)؛ کارول^{۱۱}، (۱۹۹۳)؛ اسپیرمن^{۱۲}، (۱۹۲۳)؛ تورستون^{۱۳}، (۱۹۳۸)؛ وکسلر^{۱۴}، (۱۹۵۸)؛ برتری عامل عمومی g را در هوش، در رأس قرار داده اند(به نقل از کارول، ۱۹۹۷). این در حالی است که تعداد زیادی از منتقدان اظهار می دارند که نقطه نظرات سنتی هوش، تأکید زیاد بر توانائی عقلانی فرد دارند (گی^{۱۵}، ۱۹۷۱؛ اشتین برگ^{۱۶}، واگنر و ویلیامز^{۱۷}، ۱۹۹۷). در این راستا نظریه هوش اجتماعی ثرندایک^{۱۸}، (۱۹۲۰) و هوش هفت عاملی گاردنر^{۱۹}، (۱۹۸۳) مطرح می باشد.

بسیاری از نظریه پردازان از نقطه نظرات توسعه یافته گاردنر در زمینه هوش درون فردی؛ (تعیین دقیق حالات و احساسات درونی خود) و هوش بین فردی (درک احساسات دیگران) پیروی کرده اند(مانند: داس^{۲۰}، ناگلیری^{۲۱}، کربی^{۲۲}، ۱۹۹۴؛ فویرشتاین و هافمن^{۲۳}، ۱۹۷۹؛ کافمن^{۲۴}، ۱۹۹۳؛ به نقل از فیزر^{۲۵}، ۲۰۰۱).

^{۱۰} Bine&Simon

^{۱۱} Carrol

^{۱۲} Spearman

^{۱۳} Thurstone

^{۱۴} Wechsler

^{۱۵} Gay

^{۱۶} Steinberg

^{۱۷} Wagner&Wilyams

^{۱۸} Thorndike

^{۱۹} Gardner

^{۲۰} Das

^{۲۱} Naglieri

^{۲۲} Kirby

^{۲۳} Feuerstein& Hoffman

^{۲۴} Kaufman

سالووی و مایر^{۲۶} (۱۹۹۹)، برای اولین بار واژهٔ هوش هیجانی را مطرح ساختند. سپس روانشناسان دیگری مفهوم هوش هیجانی را مورد بحث و تحقیق قرار دادند. به طور مثال مایر، سالووی و کاراسو^{۲۷} (۱۹۹۹)، در مفهوم سازی از هوش هیجانی بر عناصر شناختی و تأثیری که هیجانات بر قضاوت و حافظه دارند، تأکید نموده اند.

گلن در پاسخ به این سوال که چرا برخی از افراد هوشمند (از نظر هوش عمومی)، در مقابل هیجانات و تکانه های سرکش از پا در می آیند یا به طرز حیرت آوری در بحران های زندگی خصوصی و عاطفی خود تسلیم شکست می شوند، مفهوم هوش هیجانی را اینگونه مطرح می سازد: «هوش هیجانی شامل توانایی های شناخت هیجانات خود، درک احساسات دیگران، مهار کردن هیجانات و اداره و مدیریت روابط، با نرمش و مدارا می باشد» (گلن، ۱۹۹۵).

در سال های اخیر اصطلاح هوش هیجانی گسترش فزاینده ای یافته است، خصوصاً در زمینه کاربرد آن در تعلیم و تربیت، زندگی شخصی، محیط کار و تجارت، پژوهش هایی انجام شده است (تویاس^{۲۸}، ۱۹۹۵؛ گلن، ۱۹۹۵؛ بار-ان^{۲۹}، ۱۹۹۶؛ تراویس^{۳۰}، ۱۹۹۷؛ به نقل از پلیتری^{۳۱}، ۲۰۰۲).

طرفداران هوش هیجانی بر این باورند که برای پیش بینی عملکرد فردی، هوش هیجانی نسبت به هوش عمومی توان بیشتری دارد (گلن، ۱۹۹۷؛ سالووی و اسلایتر^{۳۲}، ۱۹۹۷؛ وایزینگر^{۳۳}، ۱۹۹۷؛ به نقل از تی لم و کیری، ۲۰۰۲). همچنین گلن (۱۹۹۸)، معتقد است که هوش هیجانی بالا می تواند کیفیت عمومی زندگی و موفقیت های شخصی و اجتماعی فرد را ارتقاء دهد.

^{۲۵} Fizzer

^{۲۶} Mayer&Salivy

^{۲۷} karaso

^{۲۸} Tobias

^{۲۹} Bar-on

^{۳۰} Travise

^{۳۱} Pelliteri

^{۳۲} Slayter

^{۳۳} Weisinger

اکنون محققان به مطالعه ابعاد گوناگون هوش هیجانی می پردازند، آنها درصدد برآمده اند تا رابطه هوش هیجانی را با متغیرهایی همچون «قدرت رهبری»^{۳۴} (آشفورت و همفری^{۳۵}، ۱۹۹۵)؛ «همدلی»^{۳۶}، «هوش کلامی»^{۳۷}، «برونگرایی»^{۳۸}، «صراحت»^{۳۹}، «حرمت خود»^{۳۹} و «رضایت از زندگی» بررسی کنند (سیاروچی، جان^{۴۰}، ۲۰۰۰؛ مایر، سالووی، کاراسو، ۱۹۹۹؛ اسکات و مالوف^{۴۱}، ۱۹۹۸؛ به نقل از کنستانتین و گانیور^{۴۲}، ۲۰۰۱).

فرا تحلیل، مجموعه ای از شیوه های طراحی شده برای جمع آوری نتایج مطالعات مستقل آزمایشی یا همبستگی است. این نتایج به مجموعه مرتبطی از سوالات پژوهشی برمی گردد. در واقع، توسعه روش های کمی بررسی و ترکیب اطلاعات این امکان را فراهم کرده است تا بتوان در مورد نتایج تحقیقات صورت گرفته در یک حوزه علمی، قضاوت کرد (فریدمن^{۴۳}، ۱۹۹۶).

طبق نظر گلاس^{۴۴} (۱۹۷۶) در فرا تحلیل محقق با استفاده از روش های عینی به یافتن مطالعات جهت مرور می پردازد و خصوصیات مطالعات را به صورت کمی یا شبه کمی توصیف می کند. میزان اثر متغیرها را در مقیاس مشترک اندازه اثر تصریح کرده و از روش های آماری برای ایجاد ارتباط بین نتایج یک مطالعه و دیگر مطالعات استفاده می کند.

در فرا تحلیل، هدف تنها خلاصه کردن مجموعه ادبیات تحقیق با یک اندازه اثر متوسط نیست بلکه سعی بر این است که عوامل موثر بر اندازه اثر هم تعیین شود (کولیک و کولیک^{۴۵}، ۱۹۸۸).

^{۳۴} Leadership power
^{۳۵} Ashforth&Humphrey
^{۳۶} empathy
^{۳۷} Verbal intelligence
^{۳۸} extraversion
^{۳۹} Self regard
^{۴۰} Chan
^{۴۱} Schutte&Malouff
^{۴۲} Constantine
^{۴۳} -friedman
^{۴۴} -glass
^{۴۵} -kulik&kulik

کوپر^{۴۶} (۱۹۸۴) سه ملاک برای انتخاب موضوع فراتحلیل عنوان می کند. ابتدا باید مقدار متناهی از ادبیات پژوهشی در مورد آنچه که قصد طرح مساله برای آن داریم، در اختیار باشد. در یک حوزه پژوهشی با تنها دو یا سه مطالعه مقایسه پذیر، نیازی به ادغام داده ها وجود ندارد. در این گونه موارد، مرور اجمالی مطالعات، رویکرد مناسبی است. در ثانی، پژوهش باید مبنای تجربی یا همبستگی داشته باشد. ملاک سوم برای موضوع فراتحلیلی آن است که مطالعات حوزه مورد نظر باید نتایج متفاوتی را نشان داده باشند. اگر همه مطالعات نتایج یکسانی را نشان دهند، فراتحلیل مطالعات در خدمت هدف نازلی در می آید.

به دلیل تفاوت هایی که در روش پژوهش، روش نمونه گیری، جامعه آماری انتخاب شده، روش تجزیه و تحلیل داده ها و دیگر موارد، بعضا نتایج ضد و نقیضی در این پژوهش ها مشاهده می شود. به عنوان مثال، بررسی رابطه بین هوش هیجانی و موفقیت تحصیلی، حیطة ای پرچالش و پژوهش های شکل گرفته در این موضوع، اغلب واجد یافته های متناقضند. واتزوسکی و آلسما^{۴۷} (۲۰۰۴)، در پژوهشی روی ۳۹ نوجوان تیزهوش از طریق تحلیل رگرسیون دریافتند که هوش هیجانی نقش معنی داری در پیشرفت تحصیلی و اجتماعی ندارد. همچنین نتایج پژوهشی غلامعلی لواسانی و همکاران (۱۳۸۶)، لعلی فاز و عسگری (۱۳۸۷)، کوهسار و همکاران (۱۳۸۶) و سبحانی (۱۳۸۳) نشان می دهند که بین هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی رابطه معنی داری وجود ندارد. اما مطالعات براکت^{۴۸} و سالووی (۲۰۰۴)، پیترایدز^{۴۹} و همکاران (۲۰۰۴)، الیاس و همکاران (۲۰۰۳)، گومارا و آرسنینو^{۵۰} (۲۰۰۲)، ثمری و طهماسبی (۱۳۸۶)، دهشیری (۱۳۸۵) و بشارت و همکاران (۱۳۸۵)، نشان دهنده رابطه هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی است. در مورد متغیر رهبری می توان به این دو پژوهش اشاره کرد: هوش عاطفی و رهبری اثربخش (پالمر^{۵۱} و همکاران، ۲۰۰۱) در نتیجه این پژوهش رابطه معناداری میان هوش عاطفی و رهبری تحول آفرین یافت نشد. اما در پژوهشی با عنوان:

^{۴۶} -cooper

^{۴۷} Woitaszewski&Alsama

^{۴۸} Bracket

^{۴۹} Petrides

^{۵۰} Gamora&Arsenino

^{۵۱} Palmer

بررسی رابطه بین هوش عاطفی و رهبری در سطح مدیران ارشد (گاردنر و همکاران، ۲۰۰۵) نتایج پژوهش بیانگر این موضوع بود که هوش عاطفی با همه اجزای رهبری تحول آفرین رابطه قوی دارد. حال که پژوهش های مختلف، در نقاط مختلف دنیا صورت می گیرد که گاه نتایج متفاوتی از آنها حاصل می شود، این سوال مطرح می شود که: کدام نتیجه درست است؟ کدامیک را بپذیریم و کدامیک را رد کنیم؟ راه حل این مسأله مطالعه فراتحلیلی تحقیقات است.

در تحقیق فراتحلیل، محقق با ثبت ویژگی ها و یافته های توده ای از تحقیقات در قالب مفاهیم کمی، آنها را آماده استفاده از روش های نیرومند آماری می کند. در فراتحلیل از ترکیب نتایج تحقیقات مختلف و متعدد، نتایج جدید و منسجم استخراج می شود و آنچه که موجب سوگیری در نتایج نهایی می شود را حذف می کند (دلاور، ۱۳۸۲).

مسأله پژوهش، بررسی اندازه اثر کلی هوش هیجانی در جامعه و زیرگروه های جامعه و نیز بررسی همگونی مطالعات، عوامل موثر بر اندازه اثر کلی هوش هیجانی و اندازه نمونه مناسب جهت مطالعه می باشد.

اهمیت و ضرورت پژوهش:

هر ساله تعداد زیادی مقاله و پایان نامه توسط دانشجویان دانشگاه های سراسر کشور نوشته می شود و تحقیقات زیادی صورت می گیرد. به طوری که هزینه و زمان زیادی از دانشجویان و همچنین بودجه دولت بر این موضوع اختصاص داده می شود. اما همان طور که همه اطلاع داریم بعد از تهیه و تدوین، این رساله ها و پایان نامه ها به کتابخانه سپرده شده و به دلیل پراکندگی نتایج به آنها توجه نمی شود. در این رساله ها علی رغم ضعف ها و اشتباهاتی که ممکن است وجود داشته باشد، گاهی اطلاعاتی سودمند یافت می شود که به دلیل وجود تعداد زیادی رساله و مقاله در زمینه ای خاص از دید کارشناسان پنهان می ماند. از طرف دیگر، بسیاری از مواقع مشاهده می کنیم که در دانشگاه های متفاوت و گاهی حتی در یک دانشگاه یا دانشکده پایان نامه هایی با موضوعات مشابه کار شده است که در ظاهر هر کدام نتایج متفاوتی را دارا هستند. امروزه

به دلیل تعداد زیادی پژوهش و نداشتن فرصت کافی برای مطالعه همه پژوهش های انجام شده در زمینه ای خاص وقت آن فرا رسیده است که بعضی پژوهشگران و محققان به مطالعه این پژوهش ها پرداخته و با ترکیب اطلاعات و داده های متفاوت و یکپارچه سازی آنها به خلاصه کردن نتایج بپردازند. استفاده از یک روش ترکیبی و به کارگیری یافته های تحقیق کاری مشکل و حساس است، اما تجزیه و تحلیل درست متون گذشته می تواند به نتیجه گیری های ملموس منجر شود.

فرا تحلیل روشی است که به کمک آن می توان تفاوت های موجود در تحقیقات انجام شده را استنتاج کرد و در رسیدن به نتایج کلی و کاربردی از آنها بهره جست (دلاور، ۱۳۸۲).

در چند سال اخیر تحقیقات زیادی در زمینه هوش هیجانی صورت گرفته است، اکثر این تحقیقات نتایج منسجمی نداشته اند و در گروه های مختلف و در تحقیقات مختلف نتایج گاهی متضاد و متناقض مشاهده شده است. از این رو در این پژوهش با استفاده از روش فراتحلیل سعی می شود تا نتایج تحقیقات مختلف را در هم ادغام کرده و یک نتیجه گیری منسجم در این زمینه صورت بگیرد. نتایج این یافته ها از نظر نظری می تواند برخی از تناقضات موجود در ادبیات پژوهشی را حل کرده، چرا که یافته های این پژوهش نشان خواهد داد که احتمالاً برخی از مطالعات دچار سوگیری بوده و نتیجه این پژوهش که از ترکیب همه مطالعات حاصل می شود، این ابهامات را برطرف خواهد ساخت.

اهداف پژوهش:

- ۱- تعیین اندازه اثر رابطه بین پنج عامل شخصیت و هوش هیجانی
- ۲- تعیین اندازه اثر رابطه بین هوش شناختی و هوش هیجانی
- ۳- تعیین اندازه اثر رابطه بین سلامت عمومی و هوش هیجانی
- ۴- تعیین اندازه اثر رابطه بین پیشرفت تحصیلی و هوش هیجانی
- ۵- تعیین اندازه اثر رابطه بین سبک رهبری و هوش هیجانی

۶- تعیین اندازه اثر رابطه بین رضایت زناشویی و هوش هیجانی

۷- بررسی تفاوت بین اندازه اثر رابطه بین متغیرهای سلامت عمومی، پیشرفت تحصیلی، هوش

شناختی، پنج عامل شخصیت و هوش هیجانی با توجه به تاثیر تعدیل کننده سن

سوالات تحقیق:

۱- آیا اندازه اثر رابطه بین سلامت عمومی و هوش هیجانی معنی دار است؟

۲- آیا اندازه اثر رابطه بین پیشرفت تحصیلی و هوش هیجانی معنی دار است؟

۳- آیا اندازه اثر رابطه بین هوش شناختی و هوش هیجانی معنی دار است؟

۴- آیا اندازه اثر رابطه بین سبک رهبری و هوش هیجانی معنی دار است؟

۵- آیا اندازه اثر رابطه بین رضایت زناشویی و هوش هیجانی معنی دار است؟

۶- آیا اندازه اثر رابطه بین پنج عامل شخصیت و هوش هیجانی معنی دار است؟

۷- آیا مطالعات گردآوری شده برای هر یک از سوالات فوق نامتجانس است؟

۸- آیا بین اندازه اثر رابطه بین سلامت عمومی و هوش هیجانی با توجه به تاثیر متغیر تعدیل کننده

سن تفاوت وجود دارد؟

۹- آیا بین اندازه اثر رابطه بین پیشرفت تحصیلی و هوش هیجانی با توجه به تاثیر متغیر تعدیل کننده

سن تفاوت وجود دارد؟

۱۰- آیا بین اندازه اثر رابطه بین پنج عامل شخصیت و هوش هیجانی با توجه به تاثیر متغیر تعدیل

کننده سن تفاوت وجود دارد؟

۱۱- آیا بین اندازه اثر رابطه بین هوش شناختی و هوش هیجانی با توجه به تاثیر متغیر تعدیل کننده سن

تفاوت وجود دارد؟

۱۲- آیا بین اندازه اثر هوش هیجانی مطالعات با توجه به مدل توانایی هوش هیجانی و مدل مختلط

صفت هوش هیجانی تفاوت معناداری وجود دارد؟

۱۳- آیا بین اندازه اثر هوش هیجانی جامعه های آماری مختلف مطالعات تفاوت معناداری وجود دارد؟

۱۴- آیا بین اندازه اثر هوش هیجانی مطالعات با توجه به روش نمونه گیری تفاوت معناداری وجود

دارد؟

تعریف مفاهیم و اصطلاحات

فراتحلیل: فراتحلیل به مجموعه روش های آماری گفته می شود که به منظور ترکیب نتایج مطالعات مستقل آزمایشی و همبستگی که دارای پرسش های پژوهشی یکسانی درباره یک موضوع واحد باشد، انجام و به یک برآورد و نتیجه واحد منجر می شود. فراتحلیل بر خلاف روش های پژوهش سنتی، از خلاصه های آماری مطالعات منفرد به عنوان داده های پژوهشی استفاده می کند. بر پایه مفروضه اصلی این روش، هر مطالعه برآوردهای مختلفی از روابط زیربنایی موجود در جامعه بدست می دهد. بنابراین از طریق ترکیب نتایج این مطالعات می توان نمودی صحیح تر از این روابط که از طریق برآوردکننده های مطالعات منفرد فراهم می آید، ارائه داد.

اندازه اثر: کوهن^{۵۲} (۱۹۷۷، به نقل از هومن، ۱۳۸۳) اندازه اثر را اینگونه تعریف کرده است: «بدون آنکه هیچ اشاره ضمنی برای علیت در کار باشد، بهتر است اندازه اثر را برای میزان حضور یک پدیده در جامعه، یا اندازه ای که نشان می دهد فرض صفر نادرست است بکار ببریم. روش نمایش یک پدیده در یک پژوهش به هر شکل که باشد معنای فرضیه صفر همواره آن است که اندازه اثر برابر با صفر است».

هوش هیجانی: هوش هیجانی از نظر مایر و سالووی نوعی توانایی و به عنوان ظرفیت ادراک، ابراز، شناخت، کاربرد و اداره هیجانات در خود و دیگران، تعریف شده است (مایر و سالووی، ۱۹۹۷؛ به نقل از بشارت و همکاران، ۱۳۸۴). گلمن (۱۹۹۵) هوش هیجانی را شامل توانایی هایی مثل برانگیختن خود، مقاومت در مواجه شدن با ناکامی ها، کنترل تکانه ها، و به تأخیر انداختن خوشی ها، تنظیم خلق خود، همدلی کردن و امیدوار بودن تعریف می کند. او همچنین هوش هیجانی را به عنوان ظرفیت بازشناسی احساسات خود و دیگران، برانگیختن خود و مدیریت صحیح هیجانات خود در روابط مختلف با سایر افراد تعریف می کند (گلمن، ۱۹۹۵؛ ترجمه پارسا، ۱۳۹۱). طبق نظر بار-ان هوش هیجانی مجموعه ای از ظرفیت های

^{۵۲}. Kohen